

Mitä uutta TOKOlaisille?

EINO KUOSMANEN

Tottelevaisuuskoetöiminnassa (TOKOssa) on ollut vilkasta kuten aina, liian harvoin vain tulee kerrotuksi. Vlime aikoina on kuitenkin tapahtunut siinä määrin uutta, että Kennelliiton TOKO-jaosto katsoi aiheelliseksi tiedottaa seuraavista aiheista:

Säännöt

Sääntöjä on taas kertaalleen sormeltu! Kentän ihmettelyihin on jaoston seisova selitys aina ollut, että koetamme pysytellä Pohjoismaisessa kehityksessä mukana. Tämä selitys pätee nytkin. Naapurimme — Ruotsi etunenässä — ovat näiden parin yhteistyövuosikymmenen aikana olleet tosi aktiivisia "kehittäjiä". Mikä siinä kaikessa on ollut eteenpäin vievää mikä ei, niin pysähtyneisyydestä ei ainaakaan voitane moittia. Tällä kertaa ei tosin ole kyse vain muuttamisesta, sääntöihin on tullut myös lisäystä.

TOKOn uusi sääntövihkonen (8/88), joka on jo jakelussa, on saanut sivuja lisää. Nykyisen säännön (osa A) kohdalla ei ole oleellisia muutoksia. Painoksen loputtua se säilytettiin vain samoihin kansiin uusien sääntöjen kanssa. Täydennyksenä osaan A ovat kuitenkin eri tuomari-neuvottelupäivillä sovitut tulkintaohjeet, jotka on tähän saakka täytynyt aina etsiä pöytäkirjoista. Nyt ne löytyvät sääntövihkon sivuilta 25—31 osasta D.

Uutta ovat osan B Kansainvälisen kokeen ja osan C Erikoisvoittajaluokan säännöt sekä niihin liittyvät tulkintaohjeet kaaviopiirroksineen osassa D. Nämä säännöt olemme työstäneet Ruotsin ja Norjan vastaavien asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä. Perustana on käytetty FCI:ssä hyväksyttyjen kansainvälisten sääntöjen englanninkielistä versiota. Kansainväliset säännöt, kuten nimestäkin ilmenee, ovat tarkoitettut koskemaan koko

FCI:hin järjestäytyneitä aluetta. Erikoisvoittajaluokka (EVL) sen sijaan on vain Pohjoismaiden yhteisiin päätöksiin perustuva, jossa käytetään kansainvälisen kokeen sääntöjä. Poikkeavaa on koiran osallistumisoikeudessa ja tuomarin pätevyysvaatimuksessa.

Miksi sitten erikoisvoittajaluokkaa tarvitaan? Kun vertaa kansainvälisiä ja meidän pohjoismaisia sääntöjämme, voi havaita, että ne poikkeavat toisistaan melkoisesti sekä osasuoritusten että vaativuuksien puolesta. Niinpä valmius kilpailla kansainvälisissä kokeissa suoraan omien sääntöjemme pohjalta ei ilmeisestikään ole riittävä. Tarvitaan siis eräänlainen harjoittel- ja semifinaalitaso, jotta osallistumisvalmius olisi kansainvälisen kokeen arvon mukainen.

EVL:n tarkoituksena on myös luoda kiinnostavuutta jatkaa kilpailamista niillekin, jotka ovat jo "kaiken saavuttaneet". Tarkasteltaessa pohjoismaisia sääntöjämme (ALO, AVO, VOI) erikoisvoittajaluokalla ja kansainvälisillä kokeilla täydennettynä, ne muodostavat nyt yhdessä varsin vaativan ja mielenkiintoisen asteittaisen tavoitesarjan. Niinpä edellä esitettyä Ruotsin aloitteen pohjalta tehtyä ratkaisua voidaan pitää perusteltuna.

Kuinka sitten on mahdollista päästä osallistumaan kansainväliseen kokeeseen? Onhan siihen osallistumiskynnyksenä vähintään palkintosija erikoisvoittajaluokassa. Tämä dilemma on ratkaistu siten, että siirtymävaiheessa hyväksytään kansallinen tottelevaisuus-

valion arvo aina vuoteen 1990. Vuoden 1990 alusta lukien täytyy kuitenkin kaikilla kansainväliseen kokeeseen osallistuvilla olla palkintotulos EVL:ssä.

Henkilökoulutus ja pätevyysvaatimukset

TOKO-henkilöstön koulutuksen kehittämiseen on koulutusjaostossa pyritty kiinnittämään huomiota. Tarvetta on ilmennyt sekä ohjaaj- että tuomarikoulutuksessa. Suuri vaihtuvuus mm. koulutusohjaajakunnassa on antanut aiheita kriittiseen arviointiin. Runsaasta kurssittamisesta huolimatta kenttä potee kroonista pätevöityjen ohjaajien pulaa. Erääksi syyksi on arveltu, että pääsyvaatimuksia on tulkittu liian heppoisesti, jolloin kurssille on tultu ehkä vain tiedon saamiseksi, oman koiran kouluttamista varten tms.

Tällainen kurssittaminen on tietysti turhan kallista ja hyöty jää suppeaksi, joten korjausta tarvitaan. Asiantilan parantamiseksi tottelevaisuuskoulutusjaosto on laatinut uusitun koulutusohjaajien kurssipaketin, jossa opetus perustuu osin ns. etä-opetukseen sekä ryhmätyömuotoiseen kaksiosaiseen kurssiin. Kurssin pääsyvaatimuksia on täsmennetty ja osanottajamäärä rajattu. Ohjaajiksi hyväksytyiltä tullaan ohjaajakortin säilyttämiseksi vaatimaan osallistumiskäytävyyttä samoin kuin häytelysihteereiltä ja vastaavilta. Kennelliitto on lähettänyt piireille kurssia koskevat ohjeet.

Opetuksen laadun yhtenäistämisen uusien kansainvälisten sääntöjen johdosta on jouduttu lisäämään myös koetuomareiden pätevyysvaatimuksia. Tämän vuoksi otettiin käyttöön kennelalan muiden koemuotojen mukainen ylituomari-pätevyys. TOKO-tuomareiden uude koulutus-, pätevöinti- ja toimintaohjeet Kennelliitto vahvisti 23. 4. 1988. Ylituomareiden toimenkuvaan on näissä ohjeissa säilytetty mm. opetustoimintaa ja tiettyjen arvokokeiden arvostelu ja johtaminen. Samassa ohjeessa on täsmennetty myös Kennelliiton tottelevaisuuskoulutusjaoston tehtävät ja jäsenten pätevyysvaatimukset.

Koulutuksen osalta vielä todettakoon edellä esitettyyn liittyen, että TOKO-tuomareille on järjestetty kaksi tilaisuutta: yksi niistä oli ylituomariehdokkaiksi nimettyjen henkilöiden 2-päiväinen täydennyskoulutustilaisuus ja toinen arvostelutuomareiden neuvottelupäivä. Ensin mainitussa tilaisuudessa oli kymmenen koetuomaria, joille Kennelliitto on vahvistanut ylituomari-pätevyyden. Nimet on julkaistu Koiramme-lehdessä. Tuomari-neuvottelutilaisuuteen osallistui kaikkiaan 23 koetuomaria, poissa oli kolme. Poisjäämisiä TOKO-jaosto pahoittelee, koska toistuvat poissaolot vaikuttavat arvosteluiden yhtenäisyyteen. Sääntötulkintoista sopiminen ja arvosteluskalan keskinäinen vertailu on mahdollista vain yhteisissä tilaisuuksissa. Edellytetään myös ulkomuoto- ja muilta alan koetuomareilta sekä toimihenkilöiltä "rivissä

pysyttäytymistä". Tähän velvoitteen tulisi TOKO-tuomareidenkin sopeutua!

Itse tuomarineuvottelutilaisuus tuntui varsin onnistuneelta. Osallistujat osoittivat esillä olleisiin kysymyksiin kiitettävää aktiivisuutta ja aloitteellisuutta. Eräänä aiheena sääntöjen ja koulutuskysymysten lisäksi jaoston tehtävän määrittelyssä oleva toiminnan kehittäminen. Näistä kokouksen evästyksistä mm. KTS:n laatiminen on jaostossa meneillään.

Tämän hetken tilannearvio

Rabies sekoitti kenneltyön kuvioita pahemman kerran. TOKO-jaostonkin havahti toteamaan työskennelleensä siihen saakka miltei "vaikeuksista vapaassa tilanteessa". Ensimmäinen käytännön tasolla tuntunut isku oli syksyn PM-kokeiden peruuntuminen, järjestämisvuorossa oli Suomi. Tämä tuli juuri, kun olimme usean vuoden tauon jälkeen vapautuneet PM:aa vaivanneista muista byrokratian esteistä!

Yhteistyökatko saattaa muodostua pitkäksi. Niinköhän edellä esitetty kehittämistyö on mennyt hukkaan — tätä olemme pohtineet. Ei kuitenkaan niin pahaa, ettei jotain hyvääkin: avasihan rabies sentään rajat muuhun Eurooppaan. Käytännössä on tietenkin monia pulmia selvitettävänä ennen kuin esim. kokeisiin osallistuminen voisi kunolla onnistua. Huolimatta FCI:n pyrkimyksistä kansainvälisten sääntöjen yhtenäistämiseksi, eroja eri maiden säännöissä vielä varmaan on. Toivottavasti me nyt hyväksytyine kansainvälisine sääntöinemme olemme kuitenkin riittävän lähellä keskieuropalaista käytäntöä. Tietävästi ainakin Tanskan TOKO-säännöt ovat saman suuntaiset. Sinne onkin TOKO-jaoston tarkoitus kohdistaa valmistelut yhteyksien luomiseksi ja koemahdollisuuksien selvittämiseksi. SKL—FKK:n koulutussihteeri on matkallaan Länsi-Saksaan luvannut tutkailla myös sikäläistä tilannetta.

Ei siis kannattane masentua, onhan Keski-Eurooppakin tullut rabieksensa kanssa toimeen vuosikymmenet, miksi emme sitten mekin? Ehkä hyöty tulee olemaan harrastuksellemme sittenkin suurempi kuin haitta. □